

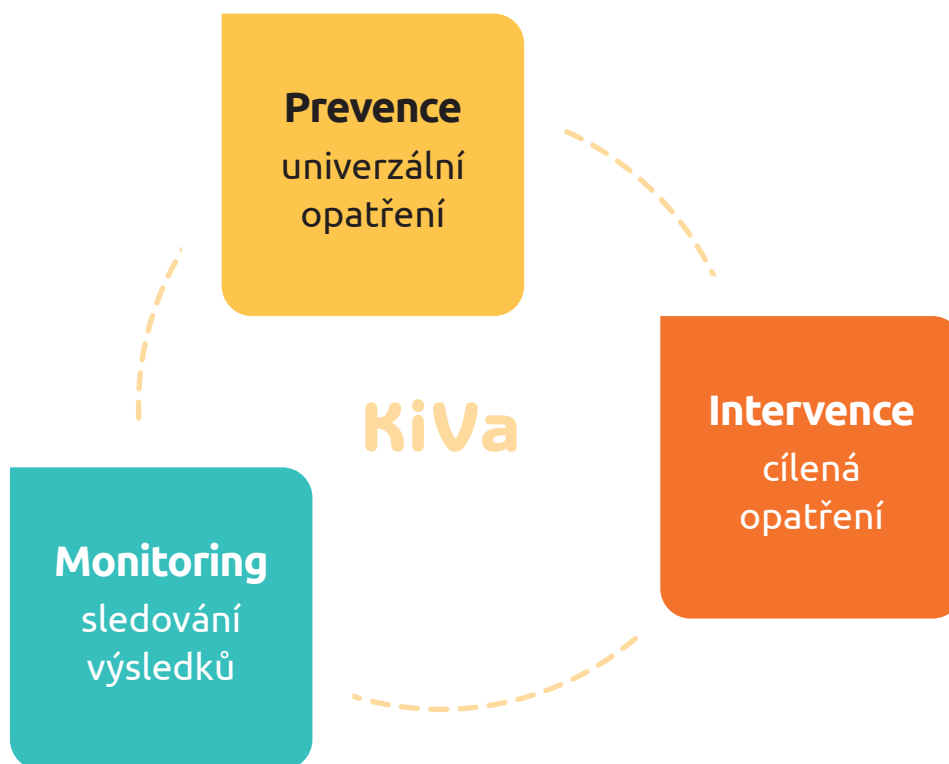
Program KiVa pro prevenci šikany a podporu wellbeingu žáků i pedagogů

KiVa je finský program prevence a řešení šikany pro základní školy založený na desítkách let rozsáhlého výzkumu šikany a jejích mechanismů. Nabízí konkrétní nástroje a materiály, které pomáhají více než 1000 zapojeným školám po celém světě efektivně předcházet šikaně a vytvářet bezpečné školní prostředí. Program je odpilotován na 24 českých školách a připraven pro další šíření.

KiVa je výjimečná tím, že řeší nejen problematiku šikany ve školách, ale umožňuje i rozvoj socioemočních kompetencí zapojených žáků a zlepšuje jejich fungování ve skupině.

Program KiVa je postaven na třech hlavních pilířích

- Univerzální opatření: 10 výukových lekcí (90 min) tematicky přizpůsobených věku dětí, rozložených ve školním roce a zaměřených na vytváření bezpečného a pozitivního prostředí ve třídě a ve škole
- Cílená opatření: metodika, jak konkrétně řešit jednotlivé případy šikany
- Sledování výsledků: vyhodnocení dopadu programu na chování dětí ve škole pomocí každoročního dotazníkového měření

Jak víme, že to skutečně funguje?

Účinnost KiVa programu je vědecky prokázána, např. Finové pomocí metodiky KiVa snížili šikany o 61 %, Holanďané o 64 % a Italové o 51 %. Dle výzkumů přispívá KiVa ke snížení různých forem šikany od fyzické přes verbální až po kyberšikany.

Výsledky našeho výzkumu ukázaly, že

Pětina z měřených žáků byla v českých školách viktimizována a nejčastěji uvádí fyzické formy šikany jako jsou bouchnutí nebo kopnutí (až 21 %), verbální nadávky nebo nevybíravé způsoby utahování (až 19 %). Jednotlivé formy se ale velmi často kombinovaly.

U žáků KiVa škol se po prvním roce zvýšila frekvence výskytu viktimizace o něco méně než u žáků kontrolních škol. Podobně se u nich o něco více posílily postoje proti šikaně než u žáků kontrolních škol. Pro průkaznost jsou klíčová další měření v následujících letech.

Zdá se, že žáci KiVa škol jsou o něco citlivější ve vnímání svých sociálních dovedností a emocí. Po prvním roce KiVa programu jsou vůči sobě samým o něco kritičtější než žáci v kontrolních školách.

Mezi nejčastěji uváděné přínosy KiVy patří ty praktické – žáci ví, na koho se v případě problému obrátit. Téma šikany přestává být ve škole tabu a díky otevřenější komunikaci je možné odhalit i skryté formy šikany. Nejen žáci, ale i učitelé jsou k projevům šikany všímavější a včas na ně reagují.

KiVa jako dlouhodobý, komplexní a kontinuální program je koordinátory vnímána jako jeden z důležitých prvků rozvíjení sociálních dovedností u žáků a s tím související plnění role školy, která není založená výhradně na výkonu. I v důsledku pandemie covid-19 se zdá, že téma soft skills nabývá pro školy na důležitosti.

Z dat i diskuzí se zapojenými školami vyplývá, že program je o něco efektivnější a více ceněn na prvním stupni, a to jak na straně učitelů, tak na straně žáků, u nichž je potenciálně účinnější.

Přínosy programu

- Přispívá k psychické pohodě žáků i pedagogů
- Zvyšuje motivaci ke studiu
- Zlepšuje školní výsledky
- Rozvíjí socioemoční dovednosti žáků, získané dovednosti mohou využít ve škole i v životě
- Zlepšuje celkové klima třídy i školy, do programu jsou zapojeni všichni žáci i učitelé

Výhody programu

- Je dlouhodobý – pomáhá škole nastavit plán prevence, systematicky budovat pozitivní klima a naplňovat vizi bezpečné školy
- Je komplexní – zaměřuje se jak na prevenci, tak na řešení již vzniklých případů šikany
- Je standardizovaný a strukturovaný – KiVa výukové lekce probíhají každý měsíc, celý školní rok
- Žáky baví – zahrnuje diskuze, skupinové úkoly, videa i hry
- Je připravený k použití – pro učitele jsou nachystané plány výukových lekcí, prezentace a videa do výuky
- Poskytuje nástroje ke sledování a vyhodnocení dopadu metodiky na chování žáků

Program KiVa poskytuje komplexní metodickou podporu

Metodické vedení – implementace KiVa programu probíhá formou zaškolení koordinátora a školního KiVa týmu. Certifikovaní KiVa lektori poskytují průběžnou metodickou podporu a iniciují pravidelná setkání a hospitace přímo na škole. Celkový rozsah podpory se stanovuje individuálně dle velikosti a potřeb školy. Materiály pro učitele, žáky i rodiče – školy obdrží kompletní tištěné i elektronické materiály v češtině:

- tištěné Manuály pro učitele s 10 výukovými lekcemi vč. příloh ve 3 věkových kategoriích
- plakáty a visačky pro KiVa tým
- přístup do Intranetu, kde jsou uloženy videa, přílohy, prezentace do hodin i pro spol. setkání
- sada online dotazníků pro žáky a pro učitele vč. jejich vyhodnocení
- KiVa online hry pro žáky
- průvodce pro rodiče

Jak program pomohl učitelům a žákům pilotních škol

- Program vede u větších kolektivů k častějšímu kontaktu s konkrétními učiteli, kteří se tématu šikany věnují.
- V důsledku úspěšného řešení případů šikany se žáci do školy více těší.
- Dlouhodobost a komplexnost programu je podle respondentů jedním z hlavních kladů programu KiVa
- Zkušenost učitelů hovoří o tom, že využívání programu KiVa vede k méně často udělovaným kázeňským opatřením.
- Program postupuje od sebepoznání k respektujícímu vztahu k druhým.
- Směřuje ke zlepšování vztahů mezi žáky.

Program KiVa je z našeho pohledu výborně zpracovaný a pomáhá všem učitelům ve škole prostřednictvím předem připravených činností a her (lekci) budovat bezpečné školní klima.

Mgr. Jolana Vaněčková, ředitelka
ZŠ Nečín

Jednoznačně vidím přínosy pro celou školu a všechny zúčastněné. Žáci se ve škole nebojí otevřeně hovořit, sdílet své pocity, čímž i pasivně vytváříme základnu pro prostředí, kde je případná šikana cíleně eliminována.

PhDr. Martin Březina, ředitel
ZŠ Stoliňská

Přihlašování nových škol do programu KiVa pro školní rok 2024/2025 je otevřené.

Program KiVa pro prevenci šikany a podporu wellbeingu žáků i pedagogů

Mgr. Monika Kotrbová
Koordinátorka programu KiVa
tel: 731 939 087
e-mail: kotrbova@scholaempirica.org

Od roku 2003 SCHOLA EMPIRICA z.s. vzdělává učitele, sociální pracovníky a rodiče, aby mohli dětem poskytnout co nejlepší péči a naplno rozvinout jejich potenciál. Vychází přitom ze zahraničních vědecky ověřených přístupů a metod, které upravuje pro podmínky ČR, společně s partnery je testuje v praxi, vyhodnocuje jejich dopad v českém prostředí a osvědčené postupy pak šíří dál.

**SCHOLA
EMPIRICA**

www.scholaempirica.org/kiva

